

Soạn bài Luyện tập thao tác lập luận bác bỏ - Ngữ văn lớp 11

Câu 1. Phân tích cách thức bác bỏ trong hai đoạn trích (SGK trang 31).

Trả lời:

a) *Nghệ thuật bác bỏ trong đoạn văn của A. L. Ghéc-xen:*

- Nội dung: Bác bỏ lối sống theo chủ nghĩa cá nhân.

- Cách bác bỏ: Dùng hình thức so sánh và lí lẽ để bác bỏ. Tác giả đã khéo léo so sánh lối sống cá nhân như là một khu vườn thơm được chăm sóc cẩn thận nhưng lại không thể chống được bão táp. Theo tác giả, người ta chẳng có gì "đáng thèm muốn" một cuộc sống như thế. Con người không thể hạnh phúc với một hạnh phúc mỏng manh. Nó cần phải được trải qua những gian nan, thử thách.

b) *Nghệ thuật bác bỏ trong đoạn trích của Ngô Thì Nhậm:*

- Nội dung: Bác bỏ quan điểm kẻ sĩ không nên ra phụng sự công việc của thiên triều.

- Cách bác bỏ: Tác giả đưa ra hàng loạt những lập luận có tính chất lựa chọn, đề từ đó hướng người nghe đến những lựa chọn đúng đắn, hợp lí. Lời lập luận vừa chặt chẽ, lại vừa giàu cảm xúc. Vì thế mà tính thuyết phục của đoạn bác bỏ rất cao.

Câu 2. Trong buổi hội thảo về kinh nghiệm học môn Ngữ Văn của lớp có hai quan niệm:

a) Muốn học giỏi môn Ngữ văn chỉ cần đọc nhiều sách, học thuộc nhiều thơ văn.

b) Không cần đọc nhiều sách, không cần học thuộc nhiều thơ văn, chỉ cần luyện nhiều về tư duy, về cách nói, cách viết là có thể học giỏi môn Ngữ Văn.

Anh (chị) hãy bác bỏ một trong hai quan niệm đó, rồi đề xuất một vài kinh nghiệm học Ngữ Văn tốt nhất.

Trả lời:

Triển khai viết đoạn văn theo bố cục dưới đây:

- Nêu ý kiến cần bác bỏ.

- Phân tích nguyên nhân (cả hai quan niệm trên đều bắt nguồn từ những suy nghĩ phiến diện, từ thái độ học tập, ý thức, động cơ,... rèn luyện, phân đầu hạn chế,...)-

- Chỉ ra những tác hại của những nhận thức sai lệch đó (ảnh hưởng xấu tới kết quả học tập, tới sự rèn luyện phẩm chất đạo đức của thanh niên, học sinh,...).

Soạn bài Luyện tập thao tác lập luận bác bỏ - Ngữ văn lớp 11

- Đề xuất một vài suy nghĩ và hành động đúng đắn về vấn đề bàn luận.

Bài viết (đoạn văn) cần viết sao cho luận cứ sáng sủa, rành mạch, sắp xếp hợp lí, dẫn chứng khoa học và chặt chẽ.

Câu 3. Có quan niệm cho rằng: "*Thanh niên, học sinh thời nay phải biết ăn diện, nhuộm tóc, hút thuốc lá, uống rượu, vào các vũ trường,... thế mới là cách sống "sành điệu" của tuổi trẻ thời hội nhập*".

Anh (chị) hãy lập dàn ý và viết bài nghị luận bác bỏ quan niệm trên.

Trả lời:

Dàn ý tham khảo:

*** Mở bài:**

Có thể giới thiệu ít nhất hai quan niệm sống khác nhau

*** Thân bài:**

a. Thừa nhận: đây là một trong những quan niệm về cách sống hiện nay đang tồn tại trong thanh niên.

=> quan niệm trên là hoàn toàn sai

=> phân tích ngắn gọn nguyên nhân phát sinh ra quan niệm ấy

b. Bác bỏ quan niệm về cách sống ấy:

- Vấn đề cần bác bỏ: Bản chất của cái gọi là “sành điệu” chính là lối sống học đòi, buông thả, hưởng thụ và vô trách nhiệm.

- Cách bác bỏ: dùng lý lẽ để phân tích và lấy dẫn chứng để chứng minh.

c. Khẳng định một quan niệm về cách sống đúng đắn.

*** Kết bài:** Phê phán và nêu bài học rút ra.

Tham khảo bài viết dưới đây:

"Gần đây có nhiều bạn đua đòi theo những lối ăn chơi không lành mạnh. Những bộ mốt dị thường được các cô cậu choai choai diện đến trường hay đi chơi đâu đó. Cách ăn mặc

Soạn bài Luyện tập thao tác lập luận bác bỏ - Ngữ văn lớp 11

kiểu ấy không phù hợp với lứa tuổi học sinh, với truyền thống văn hóa của dân tộc cũng như với hoàn cảnh của gia đình. Thiết nghĩ đây là một vấn đề chúng ta rất cần cảnh báo.

Ngày nay các cô cậu học trò và thậm chí cả một bộ phận không nhỏ người dân ta cứ đua nhau mà chạy theo hai từ "sành điệu". Họ cứ nghĩ sành điệu là phải khác người. Cái áo phải quái dị hơn người, phải ngắn hơn người một tí, cái quần phải rộng thùng thình hay những lọn tóc phải vừa xanh vừa đỏ lại hoe vàng, thế mới là "sành điệu" (?). Thực ra những người như thế chẳng hiểu gì. Ngay từ nơi phát nguồn của nó (phương Tây) từ sành điệu nghĩa là chỉ những người hiểu biết cách ăn mặc phù hợp và tinh tế. Vậy phải chăng chỉ vì một thuật ngữ mà chúng ta đang bị mất đi thuần phong mỹ tục trong ăn mặc.

Thực tế không phải thế! Các cô cậu trút bỏ chiếc áo sơ mi trắng để mặc vào chiếc áo phông không cổ nghênh ngang đến trường với những hình thù quái dị không đứng đắn thực ra là để ra oai với bạn bè. Đó là kết quả của việc gia đình giáo dục không đúng.

Bàn đi rồi bàn lại! Vậy chẳng có lẽ dân tộc mình không có một cách ăn mặc nào sành điệu (hiểu theo đúng nghĩa) hay sao! Tôi vội nhớ lại loáng thoáng trong lớp học có mấy lần một bạn nữ nào lên tiếng: "Các thầy cô lúc nào cũng nhắc về ăn mặc, chẳng nhẽ tại mình lại vận áo dài hay áo the khăn xếp mà đến lớp" Ôi! Cái hiểu biết của cô nữ sinh nọ mới nông cạn làm sao. Nước mình vốn giàu truyền thống, cách ăn mặc của người mình chuộng về kín đáo và lịch sự. Nếu bạn thấy cả một cơ quan, nam nhân viên ai cũng vận quần đen áo trắng bạn sẽ thấy rất rõ điều này. Hoặc ở một nhà hàng nọ, nơi ăn mặc nhiều khi tùy hứng vô cùng, thế mà ông chủ vẫn yêu cầu nhân viên của mình mặc đồng phục lịch sự và kín đáo để còn "làm ăn được lâu dài". Cái áo dài hay áo the khăn xếp giờ đã trở thành quốc phục. Tuy hàng ngày ta ít mặc vì bất tiện nhưng sao ta không học cách người phương Tây say sưa bình bàn về nó. Bởi những thứ thuộc về trang phục thử hỏi có cái gì vừa đẹp vừa có sức sống bền lâu trong lòng dân tộc như chiếc áo dài. Chẳng lẽ cha ông ta hàng ngàn đời nay lại không có một chút khái niệm gì về tư duy thẩm mỹ hay sao?

Thế đấy các bạn ạ! Sự sang trọng và văn minh đâu chỉ hiểu đơn thuần là ta đang mặc cái gì, mà còn phải hiểu thêm, ta mặc nó theo cách nào. Cách mặc ấy liệu có phù hợp với lứa tuổi không, có phù hợp với đặc trưng của dân tộc hay không và có phù hợp với hoàn cảnh kinh tế gia đình mình không chứ! Không hiểu biết về những điều này, chúng ta không bao giờ văn minh được, càng không thể nào vươn tới một cách ăn mặc vừa đẹp vừa lịch sự, lại vừa văn hóa nữa".